

Gozdarstvo in varovanje narave

Antagonizem ali sinergija

Forestry and Nature Protection

Antagonism or Synergy

Andreas SPEICH*

Izvleček

Speich, A.: Gozdarstvo in varovanje narave – Antagonizem ali sinergija. Gozdarski vestnik št. 9/1995. V slovenščini.

V prispevku je poudarjena pomembna vloga, ki jo je imelo doslej gozdarstvo pri ohranitvi narave. Predstavljene so naraščajoče potrebe sodobnih družb po neproizvodnih vlogah gozdov in potreba, da se gozdarji aktivno vključijo v prizadevanja za varstvo narave. Slovensko gozdarstvo je na tem področju lahko za zgled. Sinergija med gozdarstvom in varovanjem narave ni le etično vprašanje ampak je v okoljih, kjer je turizem pomembna gospodarska dejavnost, tudi ekonomskega pomena.

Ključne besede: gozdarstvo, varstvo narave.

Gozdarstvu in gozdarjem se moramo zahvaliti, da imajo evropske države še vedno precejšnje površine dobrih gozdov.

Slovenija pa je tista med evropskimi državami, katere urejenost gozdarstva bi lahko služila za zgled tudi drugim.

Dejstvo je, da je slovensko gozdarstvo lahko upravičeno ponosno na svoj dosežke v preteklosti pa tudi na rezultate, ki jih je imelo pri ohranjanju narave.

Časi in potrebe pa se bliskovito razvijajo in kot pravi rek "dobro je sovražnik še boljšega". Prav zato je v svetu hitrih sprememb neizogibno potrebno od časa do časa napraviti revizijo že storjenega in si odgovoriti na vprašanje – kako naprej.

Globalna civilizacija se, kakor tudi življenjske vrednote, sooča s hitrimi in še pospešujočimi se spremembami, ki vsekakor zahtevajo našo popolno pozornost. Zaradi

Synopsis

Speich, A.: Forestry and Nature Protection – Antagonism and synergy. Gozdarski vestnik No. 9/1995. In Slovene.

The article points out the important role forestry has had in nature conservation until the present time. The increasing needs of modern societies for nonproduction roles of forests are presented and a need that foresters should take into consideration the demands of modern societies for numerous roles of forests and take active participation in nature conservation is pointed out. Slovenian forestry can be cited as an example in this field. Synergy between forestry and nature conservation is not only a question of ethics but it is also of high economic significance in those regions where tourism represents an important economic activity.

Key words: forestry, nature conservation.

počasnega ritma rasti in pridobivanja prirasta, ki določata dejavnost gozdarstva, pa se gozdarstvu ne zdi vedno potrebno opazovati tudi razvoja sveta onkraj gozdne meje. Zahteve, ki jih postavlja razvijajoča se družba, zato le počasi vplivajo na gozdarsko politiko in na razvijanje prednostnih funkcij gozda.

Vzrokov za takšen razvoj in prednosti, ki jih določene funkcije gozda zahtevajo, pa ne smemo iskati znotraj lokalnih gozdov. Še več, globalne spremembe, ki močno vplivajo na mnenje ljudi, in pričakovane le-teh so najverjetneje povzročili naslednji dejavniki:

- obsežno vdajanje varljivemu materializmu,
- demografska rast,
- razvrstitev etičnih pravil.

Posledice so vidne v onesnaževanju okolja, izgubi biološke raznolikosti in izgubi kakovostne pokrajine. Zaradi teh, delno pa tudi zaradi drugih vzrokov, je nastal v lju-

* A. S., Zürich, Švica

deh občutek brezupa in strahu pred tem, kar bo prinesla prihodnost (ta občutek je še posebno močen med mladimi).

Za človeško družbo je bil gozd in spremeljača pokrajina dolgo časa predvsem vir ekonomske blaginje. Vendar pa imajo narava, gozd in pokrajina okrog nas tudi druge naloge, ki jih morajo izpolnjevati – in to ne samo v sedanjem času.

Seznam funkcij, ki naj bi jih imeli gozdovi, nam je vsem dobro znan. Toda ali se res tudi zavedamo, kako se je spremenila pomembnost nekaterih funkcij, ki jih gozdovi morajo opravljati – v dobro nas, ljudi?

Prebivalstvu mnogih evropskih držav se zdijo vprašanja varovanja narave in ohranjanja pokrajin vse večjega pomena. Ta pozornost vzbujajoči pojav ni posledica zgolj napak v upravljanju gozda. Zanimanje, ki ga javnost kaže za ekologijo in varovanje narave, je delno neka nadomestna reakcija na probleme, s katerimi se človeška družba sooča na drugih področjih.

In kakšno mnenje naj bi imeli gozdarji o tem stanju? Seveda lahko trdijo, da to ni njihov problem. Lahko pa tudi sprejmejo izziv in prispevajo svoj delež k iskanju rešitve, kako pomagati družbi.

Po mojem mnenju se tako varovalci narave kot gozdarji ne zavedajo popolnoma trenutno nujnih osnovnih razlogov za svoje delovanje. Če bi bolje – z roko v roko – opazovali potrebe družbe, bi bili tudi sposobni razviti izjemno sodelovanje, ki bi obrodilo sadove neprecenljive vrednosti, ne le zanje, ampak predvsem za njihove "odjemalce", ki pa v sedanjem času poleg prebivalcev določene države vključujejo tudi obiskovalce iz drugih držav.

Že prej omenjeni "odjemalci" seveda še vedno zahtevajo in pričakujejo od gozdov les, vendar pa si v enaki meri ali pa celo še bolj želijo naravnosti v svojem življenjskem prostoru in rekreacijskem območju. Njihov življenjski prostor mora biti vsekakor nepoškodovan in raznolik, zrcaliti mora lepoto in sijaj, ki ju je vanj položil Stvarnik. Prihajajoče generacije bodo gotovo cenile materialne vrednote prav tako kot zadovoljstvo ob dejstvu, da jih obdaja zdravo in kvalitetno okolje.

Pot do teh dveh ciljev je v sodelovanju med gozdarstvom in ohranjanjem narave, ki pa je mogoče le, če se bosta obe strani odprto in brez predsodkov osredotočili na reševanje skupnih problemov.

Strpnost, zavedanje problemov in sodelovanje, ki so vidni v dosežkih slovenskega gozdarstva in ohranjanje narave, bi po mojem mnenju lahko služili za zgled mnogim sosednjim državam. Poleg pomena, ki ga pripisujemo etničnim in estetskim vrednotam, pa seveda tudi ekonomskim vrednotam gozda, je potrebno posebno pozornost posvetiti tudi drugim vidikom javnega življenja. Ravnotežje med temi vrednotami bo v veliki meri odvisno od dejstva, ali nam bo uspelo še naprej zagotoviti javno lastništvo in upravljanje, kajti zasebno gospodarjenje tega cilja ne bo moglo doseči samo, četudi mu seveda ne gre odrežati iniciative, ki bo v prizadevanjih za kvaliteto življenja osnovnega pomena.

Za konec moramo poudariti še, da imajo varovanje narave in narodni parki še en gospodarsko pomemben vidik, ki močno prispeva h gospodarjenju z gozdom. V Švici, od koder prihajam, pa tudi v Sloveniji, je lepota pokrajine najbolj pomembna osnova za turizem. Tudi turisti se namreč vse bolj zavedajo ekoloških dejavnikov in so kritični do njih. Prav tako znajo ceniti lepoto nedotaknjene narave.

Za gospodarstvo določene države pa ni pomemben le dohodek, ki ga država dobi od ekološko usmerjenega turizma. Pridobivanje lesa in trgovanje z njim je v zadnjem času prav tako odvisno od dejavnikov varovanja narave. Ljudje, ki kupujejo izdelke iz lesa, že začnejo spraševati tudi po ekološki vrednosti in biološki raznolikosti gozda, saj je izdelek narejen iz lesa tega gozda.

Nekatere evropske države že razvijajo oznake za les, ki prihaja iz gozdov, upravljanjih v skladu z naravovarstvenimi zakoni.

Čisto na koncu torej lahko sklenemo, da sodelovanje med varovanjem narave in gozdarstvom ni le etično vprašanje, ampak tudi dejavnik gospodarskega preživetja in pogoj za uspešno delovanje gozdarstva in lesne industrije.